

5. DÍL:

Tropiko

Vhodná pomoc. MORÁLKA

4. ročník SŠ

Abych našel pravdu, musím být kritický.

Svět mi nenabízí štěstí.

Pravda je vepsána v mém srdci.

Morálka je opěrnou holí na mé cestě.

Život, DAR.

2. Mravnost v mém srdci

„Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce“

(Jer 31,33)

Objevit morální dimenzi člověka a uznat, že každý čin tím, že je osobní, se také stává činem MORÁLNÍM.

AKTIVITY 1-2: Touto aktivitou si připomeneme dimenze člověka. Mladé lidi pozveme, aby zjistili, kterou částí našeho těla se rozvíjí každá aktivita. S vědomím obtíží spojených s oddělováním každé dimenze od samotné osoby připomeneme a shrneme, že člověk tvoří jeden CELEK duše a těla, a to ve všech dimenzích i každé samostatně. Touto myšlenkou jsme se již zabývali v 1. díle.

Morálka je dimenzí člověka. Je součástí mé osoby stejně jako ostatní moje dimenze: tělo, sexualita, city, svoboda. Morální dimenze je ZÁSADNÍ. Není něčím navíc. A existuje výlučně u člověka. Zvířatům tato MORÁLNÍ dimenze chybí. Řídí se pouze zákonem přírody.

AKTIVITA 3: Abychom mladým lidem mohli ukázat nedeterministický smysl morální dimenze člověka, představíme jim pár situací, v nichž odpovědi na otázku: „Co se stane, když ...?“, jsou zřejmé:

- Když akrobat dívku pustí, SPADNE.
- Když dáme vodu do mrazáku, ZMRZNE.
- Když nemáš za deště s sebou deštník, ZMOKNEŠ.

AKTIVITY 4–5: Za pomoci obrázku a různých možností budeme s mladými lidmi pracovat nad myšlenkou různých možností, které může člověk v určité situaci zvolit. Chlapec přijde domů po perném dni ve škole a ... :

- Je-li unavený: dá si sprchu, půjde spát nebo si lehne na gauč a bude koukat na televizi?
- Je-li spokojený: pustí se do studia, zahraje si tenis nebo si dá jídlo s rodinou?
- Je-li smutný: zavře se ve svém pokoji, bude se dívat sám na televizi nebo si zahraje tenis, aby se mu ulevilo?

Skrze tuto aktivitu můžeme začít dialog s chlapci a děvčaty, v němž mohou mluvit o chvílích ve svém životě, ve kterých se museli nějak rozhodnout, a o tom, kolik možností se jim nabízel.

Aktivitu uzavřeme tím, že uznáme, jak zákon přírody determinuje určité jednání. Větší nebo menší měrou lze říci předem, co se stane. Na rozdíl od člověka, který se řídí nejen přirozeným zákonem, jsou zvířata ve vztahu k sobě podobným vedena instinktem a touhou po přežití. My lidé máme kromě toho několik vrozených složek v naší vlastní přirozenosti: svobodu, vůli a svědomí.

Ve 3. dílu byl představen materiál „Touha lidstva“. Pokud jej žáci v minulosti neviděli, bylo by vhodné s nimi udělat aktivitu 1 z tohoto materiálu na konci této části.

AKTIVITY 6–7: Téma k prohloubení v tomto materiálu je „Mravnost v mém srdci“. Abychom rozpoznali, jak je tato mravnost vepsána do srdce lidí, pozveme mladé lidi k účasti na následující dynamické aktivitě:

Představíme 4 dvojice fotografií. Účastníci mají vybrat tu, která jim připadá krásnější.

Po sdílení těchto nápadů vyzdihneme myšlenku, že krása není až tolik subjektivní HODNOTA, jak bychom si mohli myslet.

Existuje mnoho dober či hodnot, které odpovídají jedné pravdě, jednomu Vyššímu dobru.

První dvojice: KRAJINA.

Pedagog může mladé vyzvat, aby popsali, co vidí a jaké to v nich vyvolává pocity.

Druhá dvojice: KŮŇ

Je důležité, aby mladí lidé popsali, v čem spočívá krása toho koně. Pokud by byl mezi účastníky nějaký milovník koní, je možné její požádat, aby to popsal on.

Třetí dvojice: KVĚTINA

Zopakovat tuto dynamickou aktivitu. Snažit se o to, aby mladí vyjádřili, která z těch květin evokuje život, barvu, vůni.

Čtvrtá dvojice: OVOCE

Které by sis vzal?

AKTIVITA 8: V roce 2010 časopis Times na obálce publikoval fotografii afghánské ženy jménem Ajša, které byly uřezány nos a uši.

Mladým lidem ukážeme tvář této ženy, přičemž zakryjeme zmrzačenou oblast a zeptáme se jich na její krásu.

Poté, co si vyslechneme jejich názory, jim ukážeme celou tvář a ve skupině uvažujeme, zda došlo ke změně estetického pohledu.

Je vhodné pracovat s pocity, které v mladých lidech vyvolává pohled na tvář této ženy, aby se je naučili sdílet s tím, že krása lidské bytosti nespočívá výlučně v jejím fyzickém vzhledu.

MORÁLNÍ dimenze je zásadní pro mou OSOBU. Tudiž každý čin tím, že je OSOBNÍ, se také stává činem MORÁLNÍM.

Lidskou bytost také charakterizují svoboda, vůle a svědomí. A proto mé činy nejsou určovány pouze přirozeným zákonem, nýbrž do hry vstupuje moje svoboda, moje vůle a moje svědomí.

Činy se mají podřizovat vyššímu DOBRU.

Existuje mnoho dober a hodnot. Tato DOBRA mohou rozpoznat, protože MRAVNOST je vepsána ve mně, v mém srdci, v mém těle, v mé OSOBE.

DOBRO není SUBJEKTIVNÍ, nýbrž podléhá tomuto VYŠŠÍMU DOBRU. A proto je nutné hledat CELEK, ne jen jednu část, nýbrž pravdu.

Kde ji hledat? Kde nalézt toto VYŠŠÍ DOBRU, které to všechno řídí, všechno uspořádává?

Ano, morálka je zásadní pro člověka a já nejsem tím, kdo ji uložil do mého nitra. Někdo vepsal tuto pravdu do mého srdce.

Kdo?

ČASOVÉ ROZMEZÍ A MATERIÁLY

Tento materiál je navržen pro žáky 4. ročníku SŠ:

Pokud předtím nebyl použit MATERIÁL 1 ze 3. DÍLU: „Touha lidstva“, bylo by vhodné jej při nějakém sezení zde použít.

AKTIVITA	ČAS (minuty)	MATERIÁL
Prezentace	2	
Aktivity 1–2: Osobní zamyšlení	10	Pracovní materiál
Aktivity 3–4–5: Osobní zamyšlení a dialog	15	Pracovní materiál
Aktivity 6–7: Samostatná i společná práce	20	Navržené fotografie
Aktivita 8: Osobní zamyšlení	10	Fotografie afghánské ženy
Závěr	3	